

سلسله منشورات کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی (۳۲)
علمی پژوهشی - ISC

مصاحبه با اندیشمندان حوزه قرآن و علوم و
پیش نشست های کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی

زیر نظر:

مترجم، سید، کا طوسی

با همکاری:

علی آقا صمدی

نصرالله سلیمان

مرکز بین المللی
ترجمه و نشر
المصطفی ﷺ

سرشناسه: کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی (نخستین: ۱۳۹۶)
 عنوان و نام پدیدآور: International Congress on the Quran and Humanities (1th :2017)
 مشخصات نشر: مصاحبه با اندیشمندان حوزه قرآن و علوم و پیش نشست های کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی / تنظیم حمیدرضا طوسی با همکاری علی اقصاقری، نصرالله سلیمانی.
 فروست: قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۶.
 شابک: ۲۴۸ص.
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: قرآن و علوم انسانی -- کنگره ها
 موضوع: Qur'an and humanities -- Congresses*
 شابک افزوده: طوسی، حمیدرضا، ۱۳۴۷-
 شابک افزوده: صفری، علی آقا، ۱۳۶۵-
 شابک افزوده: سلیمانی، نصرالله، ۱۳۵۲-
 شابک افزوده: جامعه المصطفی ﷺ العالمیه. مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
 Almustafa International University Almustafa International Translation and Publication center
 رده بندی کنگره: BP۶۵/۳/ک۸۶۱۳۹۶
 رده بندی دیوبند: ۲۹۷/۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۲۸۰۲

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

سلسله نشرات کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی ۳۲ علمی پژوهشی - ISC؛
 مصاحبه با اندیشمندان حوزه قرآن و علوم و پیش نشست های کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی
 مؤلف: جمعی از نویسندگان
 زیر نظر: دکتر حمیدرضا طوسی با همکاری: علی آقا صفری، نصرالله سلیمانی
 چاپ اول: ۱۳۹۶ش / ۱۴۳۹ق
 ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
 ● چاپ: نازجستان ● قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

مراکز بخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نش کوجه ۱۸؛
 تلفن: ۰۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۴۴ تلفکس: (داخلی ۱۰۵)/۰۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵
 ▶ ایران، قم، بلوار محمدامین، سه راه سالارویه. تلفن: ۰۲۵ - ۳۲۱۳۳۱۰۶
 ▶ ایران، قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم واحد ۳۰۸. تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۲۲۴۰۲

🛒 <http://buy-pub.miu.ac.ir/> 📠 https://telegram.me/pub_almostafa
 🌐 <http://pub.miu.ac.ir> ✉ miup@pub.miu.ac.ir

بسیاری از دست آفرینانی که با ما در تولید این اثر جاری رسانند

مسئولیت تمام مطالب از نظر علمی و ویرایشی به عهده نویسندگان می باشد.
 استفاده از مطالب مقالات با ذکر منبع بلامانع است.

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فراروی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این‌رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و اندیشه‌های ناب و ژرف، بایسته و ضروری است. بر جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد اذیت بنیان‌گذاران این شجره طیبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی (ره) و منبأ معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد.

جهانی شدن و دست‌ش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این گام در برداشتن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود که در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و پژوهشی و به‌یاد کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی و پژوهشی را در پی دارد.

«جامعة المصطفیٰ (ص) العالمیة» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، می‌تواند درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی را در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ (ص)

فهرست

- فصل اول: مصاحبه با اندیشمندان ۱۱
- ۱ مصاحبه با حضرت آیت الله احمد بهشتی (حفظه الله) ۱۲
- ۲ مصاحبه با حضرت آیت الله مهدی احدی (حفظه الله) ۱۵
- ۳ مصاحبه با جناب مستطاب دکتر محمد کاظم شاکر (زید عزه) ۱۸
- ۴ مصاحبه با جناب مستطاب ناصر عبد الله توکلی (زید عزه) ۲۹
- ۵ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر رضایی اصفهانی (زید عزه) ۳۵
- ۶ مصاحبه با حضرت حجت الاسلام والمسلمین دکتر پور (زید عزه) ۴۴
- ۷ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید سجاد (زید عزه) ۵۵
- ۸ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید محمد جزایری (زید عزه) ۶۴
- ۹ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین امیر علی لطفی (زید عزه) ۷۲
- ۱۰ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن منطقی (زید عزه) ۹۳
- ۱۱ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید عیسی مسترحمی (زید عزه) ۱۰۴
- ۱۲ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین فاکر میدی (زید عزه) ۱۱۶
- ۱۳ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر فتح الله نجار رادگان (زید عزه) ۱۲۵
- ۱۴ مصاحبه با حضرت حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد حسن زمانی (زید عزه) ۱۳۱
- ۱۵ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسین علوی مهر (زید عزه) ۱۴۰
- ۱۶ مصاحبه با حضرت حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد جواد اسکندریلو (زید عزه) ۱۵۰
- ۱۷ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین سید صمصام الدین قوامی (زید عزه) ۱۵۳
- ۱۸ مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد رضا آقایی (زید عزه) ۱۶۷
- فصل دوم: پیش نشست های کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی ۱۸۷
- ۱ پیش نشست کنگره در دانشگاه علوم رضوی (مشهد) ۱۸۸

- ۲ پیش‌نشست کنگره در دانشگاه قرآن و عترت (اصفهان) ۱۹۶
- ۳ پیش‌نشست کنگره در دانشگاه علامه مجلسی (اصفهان) ۲۰۴
- ۴ پیش‌نشست کنگره با اساتید موسسه علوم انسانی (مجمع‌امین - قم) ۲۰۶
- ۵ پیش‌نشست کنگره در موسسه علوم انسانی (مجمع‌امین - قم) ۲۰۸
- ۶ پیش‌نشست کنگره با طلاب موسسه علوم انسانی (مجمع‌امین - قم) ۲۱۰
- ۷ پیش‌نشست کنگره در نمایندگی جامعه المصطفی (مشهد) ۲۱۲
- ۸ پیش‌نشست کنگره نمایندگی جامعه المصطفی العالمیه (اصفهان) ۲۲۴
- ۹ و ۱۰ پیش‌نشست کنگره در مجمع امام خمینی (ره) (قم) ۲۲۷
- ۱۱ پیش‌نشست کنگره در دانشگاه علوم معارف قرآن قم ۲۳۲
- ۱۲ پیش‌نشست کنگره در دانشگاه شهید بهشتی ۲۳۳
- ۱۳ پیش‌نشست کنگره در مؤسسه آموزش عالی بنت الهدی ۲۳۵
- ۱۴ پیش‌نشست کنگره در نمایندگی المصطفی گرگان ۲۳۶
- ۱۵ پیش‌نشست کنگره در مجمع امام خمینی (ره) (قم) ۲۳۸
- ۱۶ پیش‌نشست کنگره در جامعه المصطفی العالمیه - بنگلادش ۲۴۰
- ۱۷ پیش‌نشست کنگره در نمایندگی جامعه المصطفی العالمیه در بنگلادش ۲۴۱
- ۱۸ پیش‌نشست کنگره در دانشگاه کراچی پاکستان ۲۴۳

سخن دبیر علمی کنگره

درآمد

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ لَمَدَى لَلَّتِي هِيَ اقْوَمُ﴾ (اسراء/ ۹)

مقام معظم رهبری
(دام ظلّه العالی)

ریشه و پایه و اساس علم انسانی را در قرآن باید پیدا کرد^۱.

قرآن کریم نوری الهی است که برای هدایت بشر در تمام ابعاد زندگی نازل شده است از این رو در ابعاد معنوی، علمی و... راه بشر را روشن کرده و او را به سعادت رهنمون می‌شود.

از این رو قرآن کریم با توجه به احادیث پیامبر ﷺ و اهل بیت  همانطور که رابطه انسان را با خدا (مثل شیوه عبادت، دعا و...) تنظیم می‌کند رابطه انسان‌ها با همدیگر و با طبیعت و حتی رابطه انسان با خود را تبیین و تنظیم می‌کند. از این روست که قرآن شیوه‌های تربیت انسان، روابط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، مدیریتی و... را به صورت کلی و راهبردی (و گاهی به صورت جزئی) بیان کرده است.

البته این به آن معنا نیست که انتظار داشته باشیم همه جزئیات علوم در قرآن وجود داشته باشد؛ بلکه مقصود آن است که قرآن به مبانی، اهداف، اصول و برخی روش‌های علوم اشاره می‌کند و به این صورت به علوم بشری به ویژه علوم انسانی جهت‌دهی می‌کند تا از این طریق هدایت همه جانبه انسان را محقق سازد و از انحرافات جلوگیری کند که در اثر علم ناقص بشری حاصل می‌شود تا انسان به سعادت و کمال نهایی خود برسد.

اول: ضرورت موضوع کنگره

علوم انسانی رایج در شرق، ترجمه شده و برگرفته از علوم انسانی غربی است که لازم است

تحول جدی در آنها صورت گیرد و بر اساس فرهنگ قرآنی بازسازی و جهت‌دهی شود چرا که: اولاً این علوم بر اساس مبانی خاص فرهنگ غرب (مثل اومانیسم، سکولاریسم و...) شکل گرفته است که لازم است بر اساس مبانی صحیح بازسازی شود. ثانیاً برخی آموزه‌های علوم انسانی رایج با احکام و آموزه‌های اسلامی سازگار نیست و لازم است اصلاح شود.

ثالثاً علوم بشری در مسیر خود در حال تکامل است و علوم انسانی فعلی نیز از این قاعده مستثنی نیست.

بهترین منبع برای این بازسازی، اصلاح و تکمیل علوم انسانی، قرآن کریم است. چرا که تن‌ها کتاب الهی تحریف نشده در جهان است که معجزه جاویدان، فرازمانی و فرامکانی پیامبر اسلام ﷺ است. کتاب حکمت آمیز که سخن خداست و هیچ انحراف و نقصی در آن راه ندارد.

قرآن کریم در موارد متعدد (ده بیش از دو هزار آیه) به مطالب علوم به‌ویژه علوم انسانی (که پیوند ناگسستنی با موضوع این کتاب یعنی هدایت زندگی انسان دارد) پرداخته است. مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای - دامت برکاته - از سال‌ها قبل مکرر بر ضرورت تحول در علوم انسانی بر اساس قرآن تأکید کرده‌اند. چرا که نیاز دانشگاه‌ها و جوامع شرقی در حوزه‌های سیاست، اقتصاد، تربیت، مدیریت و... است و این تأکیدها ضرورت موضوع و لزوم برگزاری این کنگره را دوچندان کرد.

دوم: پیشینه کنگره

حدود ده سال است که گروه قرآن و علوم در جامعه المصطفیٰ للعالمیه شکل گرفت و رشته قرآن و علوم با ده گرایش (تربیت، سیاست، اقتصاد، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، مدیریت، حقوق، بهداشت سلامت و...) در مدرسه عالی قرآن و حدیث جامعه المصطفیٰ للعالمیه با مجوز وزارت علوم ایران شروع شد.

یکی از ضرورت‌های قرآنی، تحول در علوم انسانی بر اساس قرآن بود که موضوع رشته فوق گروه علمی آن بود، لذا با توجه به تأکید مقام معظم رهبری - دامت برکاته - از سال ۱۳۹۴ ش مقدمات این کنگره آغاز شد و از سال ۱۳۹۵ ش با حمایت آیت‌الله اعرافی ریاست جامعه و مسئولان دیگر جامعه کار کنگره عملاً شروع شد. بعد از تصویب طرحنامه، شورای سیاست‌گذاری و علمی کنگره تشکیل شد و به درجه علمی - پژوهشی و ISC نایل شد و از

مهرماه ۱۳۹۵ دریافت چکیده و مقالات آغاز شد.

در پی استقبال گسترده اساتید، دانشجویان، طلاب، قرآن پژوهان حوزه و دانشگاه از این کنگره و دریافت بیش از ۱۱۵۲ چکیده و مقاله، زمان کنگره چندین بار تمدید و در نهایت مصوب شد در تاریخ ۱۳۹۶/۹/۹ برگزار شود.

شورای علمی و سیاست‌گذاری کنگره در اول خرداد ۱۳۹۶ خدمت مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی) رسیدند و گزارشی از امور کنگره محضر ایشان عرضه شد؛ ایشان ضمن تأیید اصل کار و تشویق دست‌اندرکاران، بر کیفیت کار تأکید فرمودند. از این رو مسئولان و ارزیابان کنگره با دقت نظر بیشتری به ارزیابی مقالات پرداختند و از ۶۶۲ مقاله رسیده حدود نصف آنها پذیرش نشد و در نهایت ۱۲۲ مقاله علمی پژوهشی و ۲۶۷ مقاله علمی ترویجی پذیرفته شد که در مجموعه نشریات کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی منتشر و در اختیار محققان قرار می‌گیرد.

در پایان از ریاست محترم جامعه المصطفی علیه السلام العالمیه آیت الله اعرافی و ریاست محترم مجتمع آموزش عالی امام خمینی علیه السلام حجت الاسلام والمسلمین دکتر زارعان و همه مسئولان و همکاران در کنگره، که همواره یاور و مشورت ما بودند، تشکر و قدردانی می‌نماییم.

والحمد لله رب العالمین

دبیر علمی کنگره

دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

استاد تمام جامعه المصطفی علیه السلام العالمیه

۱۳۹۶/۷/۴ ش